RETTENS DOM (Anden Afdeling)
29. juni 1993 *

I sag T-7/92,

Asia Motor France SA, Livange (Luxembourg),

Jean-Michel Cesbron, erhvervsdrivende, Livange (Luxembourg),

Europe Auto Service SA, Livange (Luxembourg),

Monin Automobiles SA, Bourg-de-Péage (Frankrig),

Somaco SA, Fort-de-France (Frankrig),

ved advokat Jean-Claude Fourgoux, Paris, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat Pierrot Schiltz, 4, rue Béatrix de Bourbon,

sagsøgere,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Berend Jan Drijber, Kommissionens Juridiske Tjeneste og Virginia Melgar, national tjenestemand udstationeret ved Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg hos Nicola Annecchino, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagner-Centret, Kirchberg,

sagsøgt,

hvori der er nedlagt påstand om annullation af en beslutning truffet af Kommissionen den 5. december 1991, hvorved sagsøgernes klager over kartelvirksomhed, som angaves at være i strid med EØF-traktatens artikel 85, afvistes,

har

* Processprog: fransk.

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Anden Afdeling)

sammensat af præsidenten, J.L. Cruz Vilaça, og dommerne D. Barrington, J. Biancarelli, A. Saggio og A. Kalogeropoulos,

justitssekretær: H. Jung,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter mundtlig forhandling den 22. april 1993,

afsagt følgende

Dom

Sagens baggrund

1 Sagsøgerne driver virksomhed med import og salg i Frankrig af japanske biler, der er i fri omsætning i andre af Fællesskabets medlemsstater, såsom Belgien og Luxembourg.

2 En af sagsøgerne, Jean-Michel Cesbron, der anså sig for offer for en ulovlig aftale indgået mellem fem franske importører af japanske biler, nemlig Sidat Toyota France, Mazda France Motors, Honda France, Mitsubishi Sonauto og Richard Nissan SA, indgav den 18. november 1985 en klage til Kommissionen på grundlag af EØF-traktatens artikel 30 og 85. Denne klage efterfulgtes den 29. november 1988 af en ny klage over de fem importører indgivet af fire af de fem sagsøgere (J.-M. Cesbron, Asia Motor France SA, Monin Automobiles SA og Europe Auto Service SA (EAS)) på grundlag af traktatens artikel 85.

3 I denne klage gjorde sagsøgerne i det væsentlige gældende, at de fem ovennævnte importører af japanske biler over for de franske myndigheder havde påtaget sig en forpligtelse til på det franske marked ikke at sælge et antal biler, der oversteg 3% af det antal biler, der var indregistreret på det samlede franske område i løbet af det foregående kalenderår. De nævnte importører skulle endvidere være enedes om at opdele denne kvota mellem sig i henhold til forud fastlagte regler under udelukkelse af de konkurrerende virksomheder, der ønsker at sælge biler i Frankrig af japansk oprindelse og af andre mærker end dem, der sælges af deltagerne i den påståede aftale.

4 Sagsøgerne gjorde i klagen endvidere gældende, at de franske myndigheder til gengæld for denne frivillige begrænsning havde lagt et betydeligt antal hindringer i vejen for den frie omsætning af biler af japansk oprindelse af andre mærker end de fem mærker, som sælges af de importører, der er omfattet af den påståede aftale. For det første var der indført en indregistreringsprocedure, der fraviger den sædvanlige ordning for så vidt angår biler, som er genstand for parallelimport. Disse biler blev anset for brugte biler og således at være undergivet en dobbelt teknisk kontrol. For det andet var der givet instruks til politiet om at forfølge købere af brugte japanske biler med udenlandsk indregistrering. Endelig blev varebiler, for hvilke der gælder en lavere momssats end den, der finder anvendelse på personbiler, ved deres indførsel til Frankrig udsat for forskelsbehandling derved, at de blev underlagt en momssats på 28%, der først efterfølgende nedsattes til 18,6%, med de ulemper, som dette indebærer for forhandleren i forhold til køberen.

5 I henhold til artikel 11, stk. 1, i Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962, første forordning om anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikel 85 og 86 (EFT 1959-1962, s. 81, herefter benævnt »forordning nr. 17«), udbad Kommissionen sig ved skrivelse af 9. juni 1989 en række oplysninger fra de pågældende importører. Ved skrivelse af 20. juli 1989 pålagde Generaldirektoratet for Industri under Ministeriet for Industri og Fysisk Planlægning de nævnte importører ikke at svare på de af Kommissionen stillede spørgsmål, idet det i skrivelsen anførtes:

»De har været så venlig til min orientering at fremsende et brev fra Kommissionen, dateret den 9. juni 1989.

I denne skrivelse anmoder Kommissionen Dem om at meddele den oplysninger vedrørende franske myndigheders politik i forhold til import af japanske biler.

De har ikke beføjelse til at svare Kommissionen i myndighedernes sted.«

6 På denne baggrund udbad Kommissionen sig ved skrivelse af 16. oktober 1990 oplysninger hos de franske myndigheder. Den 28. november 1989 svarede de franske myndigheder gennem deres faste repræsentant ved De Europæiske Fællesskaber på denne anmodning om oplysninger ved i det væsentlige at anføre, at »... forespørgslerne vedrørende adfærd udvist af virksomhederne nævnt i Kommissionens skrivelse er, i det omfang denne adfærd er forbundet med reglerne i den af offentlige myndigheder fastsatte regulering, uden relevans i denne sammenhæng, idet virksomhederne ikke har nogen selvstændig indflydelse på forvaltningen af reguleringen«.

7 Da Kommissionen forblev tavs i forhold til de fire berørte sagsøgere, tilsendte disse den 21. november 1989 Kommissionen en skrivelse, hvori de opfordrede den til at tage stilling til de angivne klager. På baggrund af Kommissionens vedholdende tavshed indbragte de pågældende fire virksomheder den 20. marts 1990 et passivitets- og erstatningssøgsmål for Domstolen. Ved kendelse af 23. maj 1990 (sag C-72/90, Asia Motor m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 2181) afviste Domstolen passivitets- og erstatningssøgsmålet for så vidt det angik Kommissionens manglende indgriben over for den påståede overtrædelse af traktatens artikel 30 og henviste sagen til Retten for så vidt den vedrørte Kommissionens manglende indgriben over for den påståede overtrædelse af traktatens artikel 85 og det heraf følgende ansvar.

8 I mellemtiden havde generaldirektøren for Generaldirektoratet for Konkurrence i henhold til artikel 6 i Kommissionens forordning nr. 99/63/EØF af 25. juli 1963 om udtalelser i henhold til artikel 19, stk. 1 og 2, i Rådets forordning nr. 17 (EFT 1963-1964, s. 42, herefter benævnt »forordning nr. 99/63«) ved skrivelse af 8. maj 1990 meddelt de pågældende fire sagsøgere, at Kommissionen havde til hensigt ikke

at tage deres klage til følge og havde opfordret dem til at fremkomme med deres eventuelle bemærkning i denne forbindelse. Den 29. juni 1990 tilsendte disse sagsøgere deres bemærkninger, hvori de på ny gjorde gældende, at deres klager var begrundede.

9 Ved dom af 18. september 1992 bestemte Retten herefter, at det var ufornødent at tage stilling til stævningens påstande, for så vidt disse støttedes på traktatens artikel 175. Herudover afviste Retten sagsøgernes erstatningspåstande (sag T-28/90, Asia Motor m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. II, s. 2285).

10 Den 5. juni 1990 indgav virksomheden Somaco ligeledes en klage til Kommissionen over handlinger foretaget af virksomhederne CCIE, SIGAM, SAVA, SIDA og Auto GM, der alle har sæde i Lamentin (Martinique), og som er forhandlere af henholdsvis mærkerne Toyota, Nissan, Mazda, Honda og Mitsubishi og importerer disse mærker til øen. Denne klage, der støttedes på traktatens artikel 30 og 85, vedrørte ligeledes den franske forvaltnings handlemåde, idet denne skulle have som formål at forhindre klagerens parallelimport af køretøjer af visse japanske mærker og af køretøjer af det koreanske mærke Hyundai.

11 Ved skrivelse af 9. august 1990, der henviste til skrivelse af 8. maj 1990 til de øvrige sagsøgere, meddelte Kommissionen Somaco, at det ikke havde til hensigt at tage virksomhedens klage til følge og opfordrede den i overensstemmelse med reglerne i artikel 6 i forordning nr. 99/93 til at fremkomme med sine bemærkninger. Ved skrivelse af 28. september 1990 gjorde Somaco på ny gældende, at klagen var begrundet.

12 I skrivelse af 5. december 1991, underskrevet af det kommissionsmedlem, der varetager konkurrencespørgsmål, meddelte Kommissionen, at den afviste de klager, der var indgivet den 18. november 1985, den 29. november 1988 og den 5. juni 1990.

13 Skrivelsen lød således:

»Jeg henviser til følgende klager:

1. Klager, der er indgivet henholdsvis af J.-M. Cesbron (JMC Automobiles, Luxembourg), Asia Motor France (Luxembourg), Monin Automobiles (Bourg-de-Péage) og EAS (Luxembourg):

— den 18. november 1985 vedrørende traktatens artikel 30 over handlinger foretaget af den franske forvaltning

— den 29. november 1988 vedrørende traktatens artikel 85, over handlinger foretaget af de franske importører af fem japanske bilmærker, Toyota, Honda, Nissan, Mazda, Mitsubishi, og som ligeledes er rettet mod den franske stat i medfør af artikel 30

— hvori det gøres gældende, at de nævnte handlinger havde til formål at forhindre, at de klagende virksomheder foretog parallelimport til Frankrig af biler — hovedsagelig af mærkerne Isuzu, Daihatsu, Suzuki og Subaru — der var i fri omsætning i andre medlemsstater og navnlig i Belgien og Storhertugdømmet Luxembourg.

(side 2)

2. Klage indgivet den 5. juni 1990 af virksomheden Somaco, Lamentin, vedrørende såvel traktatens artikel 30 og 36 som artikel 85, over handlinger foretaget af virksomhederne CCIE, SIGAM, SAVA, SIDA og Auto GM, alle Lamentin, der er forhandlere af de japanske bilmærker, henholdsvis Toyota, Nissan, Mazda, Honda og Mitsubishi, og importører af disse mærker til øen Martinique, og tillige rettet mod den franske stats handlinger under henvisning til, at disse handlinger havde til formål at forhindre klagerens parallelimport af de samme mærker og af det koreanske mærke Hyundai.

Kommissionen har undersøgt de faktiske og retlige forhold, der er anført i klagerne, og har foretaget en undersøgelse af sagen hos de indklagede virksomheder. Efter denne undersøgelse har Kommissionen givet de klagende virksomheder — ved meddelelser af henholdsvis 9. maj og 9. august 1990 i medfør af artikel 6 i forordning (EØF) nr. 99/53 — lejlighed til at fremkomme med deres bemærkninger til sin hensigt om og sine grunde til at træffe en beslutning, hvorved klagerne afvises.

I de svar, der er indgivet til Kommissionen af klagerne henholdsvis den 29. juni 1990 og den 28. september 1990, har disse ikke påberåbt sig nye faktiske omstændigheder eller fremkommet med nye argumenter eller retlige referencer til støtte for deres begæring. Det følger heraf, at Kommissionen ikke ser nogen grund til at ændre sin hensigt om at afvise de pågældende klager i henhold til de grunde, der allerede er angivet i Kommissionens meddelelser af 8. maj 1990 og 9. august 1990:

— Med hensyn til en eventuel anvendelse af artikel 85 har de undersøgelser, der er foretaget af Kommissionen, godtgjort, at de handlinger, der er foretaget af de indklagede fem importører, er en integrerende del af de franske offentlige myndigheders politik vedrørende import af japanske biler til Frankrig. I denne henseende erindres om, at denne import er genstand for en regulering på nationalt niveau. Inden for rammerne af denne regulering fastsætter de franske offentlige myndigheder ikke alene det totale antal biler, der kan indføres i Frankrig hvert år, men de bestemmer også den måde, hvorpå der sker fordeling af dette antal, bl.a. ved at reservere det udelukkende til de indklagede importører. De franske myndigheder har informeret Kommissionen om dette i en note af 28. november 1989, hvori det hedder, at de fem importørers adfærd 'er forbundet med reglerne i den af de offentlige myndigheder fastsatte regulering', og at importørerne 'ikke har nogen selvstændig indflydelse på forvaltningen af reguleringen'. De nævnte importører har således ingen handlefrihed i denne sag.

(side 3)

I lyset af de konstateringer, der er anført ovenfor, er det Kommissionens opfattelse, at der ikke består nogen forbindelse mellem Deres interesse og den påståede overtrædelse af artikel 85, idet en eventuel anvendelse af artikel 85 ikke kan antages at afhjælpe den situation, som De mener at være offer for. De offentlige myndighe-

ders fastsættelse af de samlede indførselsmængder henhører nemlig ikke under artikel 85, og anvendelsen af denne regel på fordelingen ville ikke kunne medføre, at Deres virksomhed blev godkendt som importør. Dels er det vanskeligt at se, hvorledes De kunne få adgang til at deltage i en fordeling, som De selv kvalificerer som en ulovlig aftale. Dels tillader den nationale regulering, således som det er anført ovenfor, ikke, at andre end de fem indklagede importører bliver omfattet af fordelingsnøglen. Når henses hertil ville en konstatering af en overtrædelse af artikel 85 på ingen måde ændre Deres situation i forhold til de indklagede importører.

Begrænsningen af samhandelen mellem medlemsstater, der eventuelt følger af, at det ikke kan lade sig gøre at importere koreanske biler af mærket Hyundai til Frankrig, må anses for at være ikke mærkbar på grund af dette mærkes svage stilling i Fællesskabet.

— En eventuel anvendelse af artikel 30 kan ikke finde i sted i mangel af fællesskabsinteresse under hensyn til den fælles handelspolitik.

Jeg skal derfor meddele Dem, at Kommissionen af de ovenfor angivne grunde har besluttet at afvise de tidligere nævnte klager indgivet henholdsvis den 18. november 1985 og den 29. november 1988 af virksomhederne JMC Automobils, Asia Motor, Monin og EAS og den 5. juni 1990 af virksomheden Somaco.«

Retsforhandlinger og parternes påstande

14 Ved stævning indgivet til Rettens Justitskontor den 4. februar 1992 har sagsøgerne anlagt sag til prøvelse af Kommissionens beslutning af 5. december 1991.

15 Den skriftlige forhandling er forløbet forskriftsmæssigt og blev afsluttet den 17. november 1992.

16 På forslag af den refererende dommer har Retten (Anden Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling. Forudgående har den med henblik på tilrettelæggelse af sagen opfordret parterne til at fremlægge visse dokumenter og besvare en række skriftlige spørgsmål henholdsvis den 13. februar og den 2. april 1993. Sagsøgerne og sagsøgte har fremlagt de ønskede dokumenter og har svaret på de af Retten stillede spørgsmål ved skrivelser registreret henholdsvis den 22. marts 1993 og den 23. marts samt den 15. april 1993. Parterne har procederet sagen og har besvaret mundtlige spørgsmål fra Retten i offentligt retsmøde den 22. april 1993.

17 I stævningen har sagsøgerne nedlagt følgende påstande:

— Det fastslås, at de aftaler, hvorover der er klaget, såvel i Frankrig som på Martinique udgør en overtrædelse efter traktatens artikel 85, stk. 1.

— Som følge heraf annulleres Kommissionens beslutning af 5. december 1991, for så vidt den støttes på artikel 85.

18 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Afvisning af første del af påstanden for så vidt Retten anmodes om at fastslå, at de aftaler, hvorover der er klaget, såvel i Frankrig som på Martinique udgør en overtrædelse efter traktatens artikel 85.

— Frifindelse for annullationssøgsmålet i dets helhed.

— Sagsøgerne dømmes til at betale sagens omkostninger.

19 I deres replik har sagsøgerne ændret deres påstand således:

— Annullationssøgsmålet antages til realitetsbehandling.

— Sagsøgerne ændrer under hensyn til Kommissionens formalitetsindsigelse deres påstand derhen, at de ikke længere anmoder om en konstatering af, at den ulovlige aftale eksisterer, men alene om annullation af skrivelsen af 5. december 1991, således at Kommissionen drager de fornødne konsekvenser af annullationen.

Sagens indhold

20 Indledningsvis bemærkes, at sagsøgerne i replikken har frafaldet deres oprindelige påstand om, at det fastslås, at de aftaler, hvorover der er klaget, udgør en overtrædelse efter traktatens artikel 85. Retten skal herefter alene tage stilling til den resterende del af påstanden, nemlig annullation af Kommissionens beslutning af 5. december 1991, for så vidt denne hviler på traktatens artikel 85 og ubestridt kan antages til realitetsbehandling.

Annullationspåstanden

21 Sagsøgerne har til støtte for deres påstand fremført fem anbringender. Det første angår overtrædelse af væsentlige formforskrifter; det andet overtrædelse af traktaten; det tredje en tilsidesættelse af proportionalitetsprincippet; det fjerde en tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet og det femte magtfordrejning.

Første anbringende om tilsidesættelse af væsentlige formforskrifter

Parternes argumentation

22 Sagsøgerne har gjort gældende, at beslutningen af 5. december 1991 er utilstrækkeligt begrundet, idet den ikke præciserer, på hvilket retligt grundlag, fællesskabsretsakter eller fortolkning af Domstolens praksis, Kommissionen støtter sig, når den afviser at forfølge de aftaler, hvorover der er klaget. Sagsøgerne anfører, at en beslutnings begrundelse efter Domstolens praksis klart og utvetydigt skal angive de grunde, der har foranlediget den pågældende fællesskabsmyndighed til at udarbejde

den anfægtede retsakt, således at de pågældende parter kan kende baggrunden for den trufne foranstaltning, og Domstolen kan udøve sin kontrol.

23 I replikken udvikler sagsøgerne to særlige sider af deres anbringende om utilstrækkelig begrundelse.

24 For det første forholder de Kommissionen, at den ikke har svaret på de rejste klagepunkter og navnlig ikke, i forhold til de faktiske oplysninger, der er fremkommet, har begrundet konstateringen af, at de fem indklagede importører ikke havde nogen handlefrihed. Sagsøgerne gør navnlig gældende, at den omstændighed, at Kommissionen hævder, at situationen på de pågældende markeder alene var en følge af offentlige myndigheders politik, uden gennem en struktureret analyse at vise, hvorledes den er nået til dette postulat, indebærer, at beslutningen i realiteten er uden begrundelse.

25 For det andet forholder sagsøgerne Kommissionen, at den har accepteret den franske regerings oplysninger uden at skride til de nødvendige undersøgelser for at kontrollere, om de var korrekte. I virkeligheden er der intet, der viser, at fordelingen af importkvotaen, 3% i Frankrig og 15% på Martinique, alene skete på grundlag af en ensidig bestemmelse fra den franske regering. Det fremgår tværtimod af de dokumenter, som Kommissionen har fået forelagt, at de fem indklagede importører deltager aktivt i fordelingen af markedet gennem en løbende samordning i deres brancheorganisation. Sagsøgerne anfører herved, at den franske regering instruerede de pågældende importører om ikke at besvare det ene af de spørgsmål, som Kommissionen havde stillet, og hvorved den anmodede om fremlæggelse af alle dokumenter vedrørende indførelsen af og fordelingen af importkvotaer. De anfører ligeledes, at den regulering, som de franske offentlige myndigheder har gennemført, ikke hviler på nogen lovtekst eller bindende regler, men blot udgør en administrativ praksis. Efter at have citeret adskillige uddrag af specialpressen, som skal vise, at de fem importører har handlefrihed på området, konkluderer de, at Kommissionen i henhold til Domstolens praksis havde pligt til at undersøge de faktiske omstændigheder, som de havde forelagt, med henblik på at konstatere rigtigheden af de franske myndigheders påstande. Beslutningens begrundelse er således omtvistelig, idet den ikke indeholder beviset for rigtigheden af de franske myndigheders påstande, men alene redegør for disse.

26 Kommissionen har heroverfor anført, at den anfægtede beslutning er tilstrækkeligt begrundet, og at Retten er i stand til at foretage en legalitetskontrol heraf. Kommissionen anfører, at beslutningen henviser til de artikler i traktaten, i henhold til hvilke den har bedømt klagen, at denne indeholder et sammendrag af klagerne, at den angiver de foretagne undersøgelser og den udvekslede korrespondance, ligesom den indeholder en begrundelse og en konklusion. Kommissionen gør gældende, at læsningen af begrundelsen gør det muligt at forstå grundene, der har ført til, at den afviste klagerne, og anfører, at det klart fremgår, at begrundelsen hviler på den konstatering, at klagen ikke skal tages til følges i det omfang, de påberåbte omstændigheder er en følge af offentlige myndigheders politik og ikke af en aftale mellem de fem importører. Kommissionen har ligeledes anført, at den ikke er forpligtet til i en beslutning, hvorved en klage afvises, at henvise til den relevante retspraksis fra Domstolen.

27 Kommissionen tilføjer, at sagsøgerne efter Kommissionens opfattelse sammenblander spørgsmålet om, hvorvidt den anfægtede retsakt opfylder kravene i traktatens artikel 190, med spørgsmålet om, hvorvidt de faktiske konstateringer i beslutningen har tilstrækkeligt grundlag. Den anfører, at det fremgår af replikken, at sagsøgerne klart har forstået Kommissionens grunde, men bestrider, at de er korrekte.

28 Kommissionen har endelig anført, at den har rettet formel forespørgsel til den franske regering og understreger herved, at selv om forordning nr. 17 giver den mulighed for at udbede sig oplysninger hos en medlemsstat, giver den ikke Kommissionen de nødvendige midler til at undersøge, om det afgivne svar er korrekt. Efter Kommissionens opfattelse kan den ikke bortse fra det svar, der er givet af en medlemsstat, eller behandle det, som om det er ukorrekt.

Rettens bemærkninger

29 Retten bemærker indledningsvis, at sagsøgerne med deres første anbringende ikke alene gør gældende, at den anfægtede beslutning er utilstrækkeligt begrundet, men også anfægter lovligheden af Kommissionens første grund til at afvise klagerne, nemlig at de indklagede importører ikke besidder nogen selvstændighed vedrørende fordelingen af markedet.

— Den utilstrækkelig begrundelse

30 I denne henseende bemærkes først, hvilket fremgår af Domstolens og Rettens faste praksis, at en bebyrdende beslutnings begrundelse skal gøre det muligt for adressaten at gøre sig bekendt med begrundelsen for den trufne foranstaltning med henblik på i givet fald at kunne gøre sine rettigheder gældende og afgøre, om beslutningen er lovlig (dom af 24.1.1992, sag T-44/90, La Cinq mod Kommissionen, Sml. II, s. 1) samt gøre det muligt for Fællesskabets retsinstanser at udøve deres kontrol.

31 For det andet bemærkes, at Kommissionen i henhold til Domstolens og Rettens praksis ikke i begrundelsen for de beslutninger, den må træffe for at sikre anvendelsen af konkurrencereglerne, er forpligtet til at tage stilling til alle de argumenter, som de berørte har påberåbt sig til støtte for deres anmodning. Kommissionen behøver kun at redegøre for de faktiske og retlige betragtninger, der har været afgørende for beslutningens konklusion (se senest Rettens dom i sagen La Cinq mod Kommissionen, jf. ovenfor).

32 Retten må ved læsning af den anfægtede beslutning konstatere, at denne angiver de væsentlige faktiske og retlige omstændigheder, på hvilken den støttes, og således giver den sagsøgerne mulighed for at anfægte dens lovlighed og Retten mulighed for at udøve sin legalitetskontrol. Det følger heraf, at den anfægtede beslutning ikke kan anses for at være utilstrækkeligt begrundet.

— Rigtigheden af begrundelsen for den første del af beslutningen

33 I denne henseende bemærkes, at domstolskontrollen af de af Kommissionens retsakter, der vedrører komplicerede økonomiske vurderinger, må begrænses til en efterprøvelse af, om formforskrifterne er overholdt, om begrundelsen er tilstrækkelig, om de faktiske omstændigheder er materielt rigtige, samt af, om der foreligger en åbenbar vildfarelse eller magtfordrejning (se Domstolens dom af 17.11.1987, forenede sager 142/84 og 156/84, BAT og Reynolds mod Kommissionen, Sml. s. 4487, og senest Domstolens dom af 15.6.1993, sag C-225/91, Matra mod Kommissionen, Sml. s. 3203, præmis 23 og 25).

34 Det bemærkes i øvrigt, at overholdelsen af de garantier, som fællesskabsretten giver med hensyn til den administrative sagsbehandling, er endnu vigtigere i de tilfælde, hvor Kommissionen med henblik på at kunne udføre sine opgaver råder over en skønsmæssig beføjelse. Disse garantier omfatter bl.a. kravet om, at den kompetente institution omhyggeligt og upartisk skal undersøge alle relevante forhold i den konkrete sag (Domstolens dom af 21.11.1991, sag C-269/90, Technische Universität München, Sml. I, s. 5469, og Rettens dom i sagen La Cinq mod Kommissionen, jf. ovenfor).

35 Dette er baggrunden for, at Retten ved behandlingen af anmodninger, der indgives til Kommissionen på grundlag af artikel 3 i forordning nr. 17, har udtalt, at »selv om Kommissionen ikke er forpligtet til at foretage en undersøgelse, forpligter de proceduremæssige garantier i henhold til artikel 3 i forordning nr. 17 og artikel 6 i forordning nr. 99/63 den ikke desto mindre til at foretage en omhyggelig undersøgelse af de faktiske og retlige omstændigheder, som den klagende part har fremført, med henblik på at undersøge, om de nævnte omstændigheder giver grundlag til at antage, at der foreligger en adfærd, som kan fordreje konkurrencen inden for Fællesskabet og påvirke handelen mellem medlemsstaterne« (Rettens dom af 18.9.1992, sag T-24/90, Automec mod Kommissionen, Sml. II, s. 2223, og Domstolens på dette sted nævnte retspraksis).

36 Selv om Kommissionen således efter Rettens ovennævnte praksis ikke er forpligtet til at foretage en undersøgelse af hver eneste klage, den modtager, skal den til gengæld, når den beslutter at foretage en sådan undersøgelse, medmindre der foreligger ganske særlige grunde til at undlade det, foretage undersøgelsen med den fornødne omhu, alvor og grundighed, således at den kan foretage en vurdering med fuldt kendskab til de faktiske og retlige omstændigheder, som klagerne har bragt til dens kundskab.

37 Ud fra disse overvejelser må der med henblik på vurderingen af lovligheden af den første grund til at afvise klagen for det første ske en undersøgelse af de bevisdata, klagerne har fremført, og for det andet af spørgsmålet om, hvorvidt der i den anfægtede beslutning er foretaget en korrekt undersøgelse af de faktiske og retlige omstændigheder, som blev forelagt Kommissionen til bedømmelse.

38 I det foreliggende tilfælde var de af klagerne hævdede retsbrud, således som disse fremgår af de tre ovennævnte klager, følgende:

— Dels eksistensen af en aftale mellem importørerne til Frankrig af de japanske bilmærker Toyota, Honda, Nissan, Mazda og Mitsubishi og den franske forvaltning, hvorefter importørerne til Frankrig af de nævnte biler accepterede at begrænse deres andel af det franske bilmarked til 3% til gengæld for, at de franske myndigheder påtog sig en forpligtelse til at give dem eneret på den samlede mængde biler af japansk oprindelse, samt eksistensen af en aftale mellem de indklagede virksomheder, der havde til formål at foretage en indbyrdes fordeling af deres samlede markedsandel (Cesbron's klage af 18.11.1985 og klage indgivet af Cesbron, Asia Motor, Monin Automobiles og EAS den 29.11.1988).

— Dels eksistensen af en aftale mellem forhandlerne af de ovennævnte mærker på øen Martinique og forvaltningen, hvorefter forhandlerne havde accepteret at begrænse deres andel af bilmarkedet på øen til 15% til gengæld for et løfte om at få eneret til den samlede mængde biler af japansk oprindelse, samt eksistensen af en aftale mellem disse virksomheder, der havde til formål at foretage en fordeling af deres samlede markedsandel (Somaco's klage af 5.6.1990).

39 Retten bemærker, at sagsøgerne, på tidspunktet for indgivelsen af deres klager eller i forbindelse med undersøgelsen af disse, til støtte for deres påstande har forelagt Kommissionen to dokumenter, hvis bevisværdi ikke uden videre kan underkendes uden en tilbundsgående undersøgelse. Det drejer sig for det første om en kopi af et referat af et interministerielt møde afholdt mandag den 19. oktober 1987, hvori deltog repræsentanter for de virksomheder, der blev indklaget ved klagen af 5. juni 1990, samt repræsentanter for de franske myndigheder (se stævningens bilag 23). Ifølge dette referat besluttede de tilstedeværende efter en drøftelse mellem alle deltagerne »at acceptere en selvbegrænsning vedrørende samtlige mærker til 15% af det samlede marked og ufravigeligt at overholde denne selvbegrænsning og om fornødent selv at foretage kontrol heraf«. Dette dokument angiver ligeledes, hvorledes

der skulle ske en gradvis tilpasning af en overskydende mængde, der skyldtes en tidligere overskridelse af en kvota, som underskriverne af dokumentet tidligere havde tildelt en af forhandlerne. Dokumentet angiver endelig, at der »i forlængelse heraf udarbejdes en aftale mellem forhandlerne af japanske biler på Martinique«.

40 Det fremgår af sagen og navnlig af de foranstaltninger med hensyn til sagens tilrettelæggelse, som Retten har truffet bestemmelse om, at dokumentet var vedlagt en skrivelse tilsendt Kommissionen den 25. august 1989 af klagerne Cesbron, Asia Motor, Monin Automobiles og EAS i forbindelse med behandlingen af klagen af 29. november 1988. Det var ligeledes vedlagt den af Somaco den 5. juni 1990 indgivne klage. Det blev således bragt til Kommissionens kundskab, førend den anfægtede beslutning blev truffet.

41 For det andet er der til referatet af dette interministerielle møde vedlagt et dokument benævnt »aftale« (se stævningens bilag 24), der var underskrevet af samtlige forhandleres underskriftsberettigede repræsentanter, og som var affattet således:

»Der er indgået følgende aftale:

Underskriverne, der forpligter deres virksomhed, er enige om efter overenskomst med myndighederne at overholde den importkvota for nye biler af japansk mærke, som forvaltningen har givet, og som er fastsat til 15% af det samlede marked for nye biler på Martinique af alle mærker. De er enige om, at fordelingsnøglen for disse 15% skal være den samme som i 1982, nemlig:

— Toyota: 46,93%

— Nissan: 26,01%

— Mazda: 15,00%

— Honda: 7,99%

— Mitsubishi: 4,07%

...

Underskriverne er endvidere bekendt med referatet af det interministerielle møde mandag den 19. oktober 1987, hvoraf et eksemplar er vedlagt nærværende aftale, og godkender dettes vilkår.

Som følge heraf finder der et møde sted på Martiniques præfektur ved begyndelsen af hvert år med henblik på at fastsætte det antal overensstemmelsescertifikater (et dokument, der er nødvendigt for import af en bil), som hver forhandler af japanske biler på Martinique har ret til det pågældende år efter de nærmere regler, der er fastsat i det anførte referat og i nærværende aftale.

I tilfælde af manglende overholdelse af en af de ovennævnte bestemmelser fra den ene eller den anden af parternes side bortfalder nærværende aftale.«

42 Dette dokument var ligeledes vedlagt ovennævnte skrivelse tilsendt Kommissionen den 25. august 1989. Tilsvarende var det også vedlagt Somaco's klage af 5. juni 1990.

43 Under hensyn til disse bevisdata bemærker Retten først, at den nævnte »aftale« ved en umiddelbar betragtning har stor bevisværdi for den sandsynlige eksistens af en samstemmende viljeserklæring fra de indklagede importørers forhandlere, der

virker på departementet Martiniques område, hvis formål var at foretage en indbyrdes fordeling af den kvota på 15% af markedet, som de franske myndigheder havde pålagt virksomhederne. Retten bemærker, at referatet af det interministerielle møde, på grundlag af hvilket aftalen blev udarbejdet, ikke indeholder nogen henvisning til, at det offentlige skulle have foretaget nogen som helst fordeling af denne importkvota, der tilsyneladende blev foretaget alene på initiativ af de virksomheder, der deltog i aftalen. Hertil kommer, at Kommissionen i besvarelse af et af de spørgsmål, som Retten havde stillet, har udtalt, at efter Kommissionens kendskab var der ikke sket nogen ændring af reglerne for fordeling af importmængden til Martinique mellem 1987 og slutningen af 1991.

44 Det fremgår således af de dokumenter og oplysninger, der er meddelt Retten, at denne fordelingsordning mellem de fem forhandlere, som konstateret i den ovennævnte aftale af 19. november 1987, efter at være blevet forlænget stadig var gældende den 5. december 1991, da Kommissionen vedtog den anfægtede beslutning. Disse elementer i sagen udgør fra en umiddelbar betragtning et vigtigt indicium for tilstedeværelsen af en reel handlefrihed for de fem indklagede importører med hensyn til fordelingen af markedet. Som sådan kan adfærden være omfattet af traktatens artikel 85.

45 For det andet må disse faktiske konstateringer vedrørende de bevisdata, der er forelagt af sagsøgerne, sammenholdes med den anfægtede beslutningsbegrundelse, for at Retten kan afgøre, om Kommissionen, da den afviste de indgivne klager, på korrekt måde har tilbagevist de ovenfor gennemgåede omstændigheder, der var forelagt den til bedømmelse af sagsøgerne.

46 Herom bemærkes straks, at der var nævnt ti virksomheder i klagerne af 29. november 1988 og 5. juni 1990. Klagen af 29. november 1988 vedrørte de franske importører af fem japanske bilmærker, nemlig Toyota, Honda, Nissan, Mazda og Mitsubishi, og klagen af 5. juni 1990 vedrørte virksomhederne CCIE, SIDA, SIGAM, SAVA og Auto GM, der var forhandlere på øen Martinique af de mærker, der var omfattet af klagen af 29. november 1988. Ved den anfægtede beslutning afvises de to ovennævnte klager tillige med den oprindeligt indgivne klage af 18. november 1985, der af Kommissionen fortolkedes som udelukkende at vedrøre traktatens

artikel 30. Kommissionen har imidlertid i besvarelsen af et af de skriftlige spørgsmål stillet af Retten anført, at den af egen drift forenede klagerne af 29. november 1988 og 5. juni 1990 »under hensyn til identiteten af indholdet: samme produkter, samme adfærd, der var anfægtet, samme argumenter, samme anmodninger osv.«. Kommissionen gav derfor et fælles svar, der var støttet på de samme grunde, på de indgivne klager, der vedrørte såvel hovedlandet Frankrig som departementet Martinique.

47 På den anfægtede beslutnings side to anfører Kommissionen, at de foretagne undersøgelser har godtgjort, at adfærden hos de »fem indklagede importører« er en integrerende del af de franske myndigheders politik vedrørende indførsel af japanske biler til Frankrig. Inden for rammerne af denne politik skulle de nationale myndigheder fastsætte ikke alene de samlede indførselsmængder for køretøjer, der hvert år kunne indføres til Frankrig, men også reglerne for fordeling af disse indførselsmængder, navnlig ved at forbeholde dem alene for de indklagede importører.

48 Hertil bemærker Retten for det første, at den eneste omstændighed, som Kommissionen har henvist til til støtte for dette sidstnævnte udsagn, fremgår af den ovenfor gennemgåede note stilet til Kommissionen af de franske myndigheder den 28. november 1989. Men de franske myndigheders påstand (se præmis 6 ovenfor), der slet og ret gentages i den anfægtede beslutning, hvorefter virksomhederne ikke havde nogen form for selvstændighed i forvaltningen af de regler, der var fastsat af de franske myndigheder, støttes ikke af nogen form for dokumentbevis.

49 For det andet bemærker Retten, at Kommissionen selv erkender, at dette udsagn gælder for såvel importører til hovedlandet Frankrig som deres forhandlere på Martinique. I forhold til disse sidstnævnte modsiges dette udsagn imidlertid direkte af undersøgelsen af de ovenfor gennemgåede dokumenter og navnlig af den tidligere citerede aftale.

50 Retten bemærker endelig, at sagsøgerne har fremlagt andre dokumentbeviser, der støtter den formodning, der er skabt gennem de ovenfor gennemgåede bilag, og som Kommissionen burde have undersøgt med omhu og upartiskhed. Retten henviser i denne henseende dels til en skrivelse af 1. juli 1987 fra Ministeriet for Industri, Post og Telekommunikation samt Turisme og dels til en dom af 16. marts 1990 afsagt af Tribunal de commerce de Paris.

51 I skrivelsen af 1. juli 1987 (se stævningens bilag 41), som sagsøgerne under den mundtlige forhandling ubestridt af Kommissionen har oplyst, at de har overgivet til Kommissionen i forbindelse med undersøgelsen af klagerne, anfører ministeriet under henvisning til de farer, som parallelimport udgør for selvbegrænsningssystemet vedrørende salget af japanske biler, at parallelimport, der træder i direkte konkurrence med de fem godkendte importørers aktiviteter, kan indebære et gradvist angreb på den faktiske eneret, der var tillagt dem til gengæld for deres løfte om selvbegrænsning. Det tilføjes, at »udviklingen af en sådan praksis hurtigt kan medføre, at de godkendte importører sætter spørgsmålstegn ved hele selvbegrænsningssystemet«. Dette dokument bekræfter ved en umiddelbar betragtning, at også de franske myndigheder mener, at de indklagede virksomheder har en vis selvstændighed, hvilket strider mod begrundelsen for at afvise klagerne.

52 Ligeledes er tilstedeværelsen af en konkurrenceskadelig aftale mellem de fem indklagede importører blevet konstateret af Tribunal de commerce de Paris i en dom af 16. marts 1990, der også blev bragt til Kommissionens kundskab af klagerne (se stævningens bilag 19), selv om denne retsinstans besluttede at udsætte sagen, indtil Kommissionen havde udtalt sig om de indbragte klager.

53 Med hensyn til dette punkt er det under hensyn til samtlige de dokumenter, der foreligger til bedømmelse, Rettens opfattelse, at de præcise faktiske og retlige konstateringer, som den nationale retsinstans havde foretaget, også selv om disse ikke var bindende for Kommissionen, burde have foranlediget Kommissionen til at fortsætte sin undersøgelse af sagen med henblik på at afgøre, om de oplysninger, som

var givet af de franske myndigheder, var forenelige med de faktiske og retlige oplysninger, som klagerne havde forelagt den til bedømmelse. Det påhvilede således den sagsøgte institution, på den måde den fandt mest hensigtsmæssig i forhold til sagens omstændigheder, at søge at fastlægge med en tilstrækkelig grad af sikkerhed, om de påståede faktiske omstændigheder var rigtige, førend den i den første del af begrundelsen for den anfægtede beslutning antog, at de indklagede importører »ingen handlefrihed [har] i denne sag«.

54 Det fremgår imidlertid i tilstrækkelig grad af den netop foretagne undersøgelse af samtlige dokumenter, og navnlig af Kommissionens svar på et af de skriftlige spørgsmål, som Retten har stillet den i så henseende, at Kommissionen uanset den manglende overensstemmelse mellem de franske myndigheders svar af 28. november 1989 og de dokumenter, som klagerne tilstillede Kommissionen ikke foretog nogen yderligere undersøgelser efter den 28. november 1989 med henblik på at indhente de oprindeligt udbedte oplysninger eller kontrollere rigtigheden af de franske myndigheders svar. Navnlig foretog Kommissionen ikke nogen yderligere undersøgelser efter den 5. juni 1990, da virksomheden Somaco indgav sin klage, der var rettet netop mod den praksis, der var konstateret på Martinique.

55 Det følger af det foregående, at den anfægtede beslutning, hvorved klagerne afvistes under henvisning til, at de indklagede virksomheder ikke havde nogen selvstændighed eller »handlefrihed«, selv om dette var i strid med de præcise og omfattende bevisdata, som klagerne forelagde til Kommissionens bedømmelse, er behæftet med en åbenbar faktisk vildfarelse, hvilket førte Kommissionen til med urette at anvende traktatens artikel 85 på de indklagede virksomheders adfærd.

56 Retten må således give sagsøgerne medhold i deres første anbringende. Kommissionen har imidlertid også støttet afvisningen af de indgivne klager på den omstændighed, at en konstatering af en overtrædelse af Fællesskabets konkurrenceregler, forudsat denne var bevist, ikke under de i sagen givne omstændigheder ville kunne ændre klagernes situation. Selv om den anden begrundelse for at afvise klagerne i den anfægtede beslutning fremtræder »i lyset af de konstateringer«, som Kommissionen havde foretaget vedrørende den første begrundelse for afvisningen, der som

anført beroede på en åbenbart faktisk vildfarelse og en forkert retsanvendelse, er det Rettens opfattelse, at den anden begrundelse i realiteten dog udgør en selvstændig begrundelse i forhold til den ovenfor behandlede første begrundelse. Retten skal derfor også træffe afgørelse vedrørende det andet af de fem anbringender, som sagsøgerne har fremført til støtte for annullationspåstanden, og hvorved de i realiteten anfægter den anden del af Kommissionens begrundelse for at afvise deres klager.

Det andet anbringende om overtrædelse af traktaten

Parternes argumenter

57 Over for den anden del af Kommissionens begrundelse for at afvise klagerne, hvori det anføres, at »offentlige myndigheders fastsættelse af samlede mængder ... ikke [henhører] under artikel 85, medens anvendelsen af denne regel på fordelingen [ville] ikke ... kunne medføre en [godkendelse]« af de virksomheder, der havde klaget, har sagsøgerne anført, at det ikke er eksistensen af en importkvota, de anfægter, men det forhold, at de er udelukket fra at få del i denne kvota, på grund af aftalen mellem de omfattede virksomheder og fraværet af enhver konkurrence gennem urørlige underkvotaer. De tilføjer, at de aldrig i de indgivne klager har anfægtet de franske myndigheders nægtelse af at godkende dem som importører, idet de fra aftalen udelukkede mærker selv uden denne godkendelse ikke burde være stødt på salgshindringer, idet parallelimport ville give mulighed for sådant salg.

58 Som svar på Kommissionens argument om, at sagsøgerne kræver at deltage i en fordeling af kvotaer, som de selv anser for ulovlig, har disse anført, at de aldrig har anmodet om at deltage i den ulovlige aftale, og at deres klager udelukkende har haft til formål at genskabe den frie konkurrence på det pågældende marked, således at de frit kan drive deres virksomhed i loyal konkurrence mellem alle mærker af asiatisk oprindelse.

59 Sagsøgerne har i øvrigt bestridt Kommissionens argument om, at konstateringen af en overtrædelse af artikel 85 ikke ville ændre sagsøgernes stilling i forhold til de fem importører, for så vidt den af de franske myndigheder fastsatte regulering ikke

tillader andre importører end de fem indklagede at blive omfattet af fordelingsnøglen. Sagsøgerne anfører herved for det første, at de ikke søger at blive omfattet af fordelingsnøglen vedrørende importkvotaen, og gør gældende, at et markeds størrelse ikke retfærdiggør, at det antal virksomheder, der kan virke på dette marked, begrænses af en medlemsstats myndigheder. De bestrider endvidere Kommissionens begrundelse, for så vidt den forudsætter, at importørerne ikke havde andet valg end at udvise en konkurrenceskadelig adfærd. I denne henseende gør de gældende, at det fremgår af de fremlagte bevisdata, at den anfægtede aftale er en følge af en samstemmende viljeserklæring fra de indklagede virksomheder, der bl.a. foretager en samordning i begyndelsen af hvert år vedrørende underkvotaer og fastsætter sanktioner i tilfælde af, at en deltager i aftalen overskrider den underkvota, der er blevet tildelt den af deltagerne i aftalen.

60 Sagsøgerne har endelig gjort gældende, at Domstolen i sin faste praksis har underkendt alle ulovlige aftaler, også dem der har forbindelse med bestemmelser i lovgivningen eller med medlemsstaternes praksis (se dom af 4.5.1988, sag 30/87, Bodson, Sml. s. 2479). Kommissionen har selv præciseret, at den omstændighed, at en virksomhed har indvilget i at udvise en given adfærd under hårdt pres og endog mod sin egen økonomiske interesse, ikke er til hinder for, at man kan konstatere eksistens af en konkurrenceskadelig aftale (se navnlig Kommissionens beslutning 88/86/EØF af 18.12.1987, om en procedure i henhold til EØF-traktatens artikel 85 (IV/31.017 — Fisher-Pricer/Quaker Oats Ltd — Toyco, EFT 1988 L 49, s. 19).

61 Kommissionen har gentaget, at den ikke ser nogen grund til rejse tvivl om rigtigheden af de franske myndigheders udtalelse om, at de pågældende virksomheder ikke havde nogen indflydelse på forvaltningen af den regulering af markedet, som var fastsat af de offentlige myndigheder. Kommissionen har tilføjet, at den omstændighed, at sagsøgerne ikke har opnået godkendelse til at foretage en generel import efter »type«, og at deres import af køretøjer som følge heraf må ske »særskilt«, ikke er et resultat af adfærden hos de fem importører, som klagerne har klaget over.

Rettens bemærkninger

62 Sagsøgerne har med dette anbringende til støtte for annullationspåstanden anfægtet lovligheden af den anden del af begrundelsen for at afvise klagerne, hvorved det i den anfægtede beslutning antages, at konstateringen af en overtrædelse af konkurrencereglerne i forhold til de indklagede parter ikke kunne antages at ændre klagernes stilling på markedet når henses til, at de ikke har kunnet opnå godkendelse (se præmis 13, in fine).

63 I forbindelse med de ovennævnte foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse har Retten anmodet Kommissionen om at fremkomme med visse præciseringer vedrørende Kommissionens fortolkning af begrebet »godkendelse som importør«, hvortil den anfægtede beslutning henviser. I en første række skriftlige spørgsmål er den sagsøgte institution blevet anmodet om at præcisere betydningen af dette begreb og angive, om det efter dens opfattelse henviser til samhandel og som følge heraf kan sidestilles med en importlicens, eller om begrebet derimod skal forstås i forhold til fransk rets regler om kontrol med anvendelsen af automobiler og derfor kun har betydning for indførsel og godkendelse af motorkøretøjer, men ikke for betingelserne for salg af disse.

64 Kommissionen har besvaret det nævnte første spørgsmål således:

»Ifølge de oplysninger, Kommissionen råder over, og som er givet af Frankrig, hidrører begrebet 'godkendelse som importør' fra de franske kontrolbestemmelser vedrørende bilkørsel. Artikel 106 i den franske færdselslov bestemmer nemlig: 'Motorkøretøjer og dele af motorkøretøjer, der ikke er fremstillet eller monteret på en EØF-medlemsstats område, kan derimod kun typegodkendes, hvis producenten har en repræsentant i Frankrig, der er særligt godkendt af Transportministeriet. I så fald finder typegodkendelsen sted efter den nævnte repræsentants anmodning'«.

65 I en anden række spørgsmål er Kommissionen bl.a. blevet anmodet om at angive grundene til efter Kommissionens opfattelse, at alene de fem indklagede importører deltog i fordelingen af importmængden, da systemet blev indført.

66 Den sagsøgte institution har besvaret dette nye spørgsmål således:

»Vedrørende den sidste del af Rettens spørgsmål kan Kommissionen kun bekræfte, at alene biler af godkendte mærker kan indføres i henhold til reglerne i artikel 106 i den franske færdselslov. Som følge heraf kunne importører, der ikke var godkendt, da ordningen vedrørende begrænsning af import fra Japan blev gennemført, ikke deltage i den pågældende fordeling.«

67 Retten bemærker, at det af sagen fremgår, at efter fransk ret skal alle biler, for hvilke indregistrering er obligatorisk, »godkendes« af Industriministeriet for at kunne køre på offentlige veje. Japanske producenter er omfattet af reglerne i færdselslovens artikel R 106, hvorefter motorkøretøjer fremstillet uden for Det Europæiske Økonomiske Fællesskabs område kun kan typegodkendes, hvis producenten har en repræsentant, der er godkendt af de offentlige myndigheder. Motorkøretøjer fremstillet af producenter, der, som tilfældet er for køretøjer importeret af sagsøgerne, ikke har en sådan repræsentant, skal godkendes efter en ordning, hvor godkendelse sker »særskilt«, og som er nærmere fastlagt i en ministeriel bekendtgørelse af 19. juli 1954 med senere ændringer. Modsat typegodkendelsen, der giver mulighed for godkendelsen af et typemotorkøretøj — en senere kontrol giver mulighed for at kontrollere den faktiske overensstemmelse af fremstillede køretøjer med den godkendte model — foretages den særskilte godkendelse for ét konkret motorkøretøj (se det franske Konkurrenceråds afgørelse nr. 91-D-52 af 20.11.1991, der er vedlagt stævningen som bilag 10).

68 Det bemærkes herefter, at Domstolen med hensyn til overensstemmelsen med traktatens artikel 30 af den franske ordning vedrørende »særskilt« godkendelse — hvilket spørgsmål i øvrigt ikke er omfattet af denne sag — har antaget, at en ordning for godkendelse af køretøjer indført fra en anden medlemsstat, hvor disse allerede er godkendte, skal give importøren mulighed for at erstatte kontrollen med fremlæggelse af dokumenter udfærdiget i eksportmedlemsstaten for så vidt, for det første, at disse dokumenter indeholder de nødvendige oplysninger på grundlag af en allerede foretagen kontrol, og for så vidt, for det andet, kontrolproceduren ikke indebærer urimelige omkostninger eller frister (Domstolens dom af 11.6.1987, sag 406/85, Gofette og Gilliard, Sml. s. 2525).

69 Det er således med urette, at Kommissionen hævder, at kun biler af godkendte mærker kan indføres (se præmis 66 ovenfor). Godkendelsessystemet, som det er fastlagt i den pågældende nationale lovgivning, vedrører ikke retten til at importere, men alene spørgsmålet om, hvorvidt godkendelsen af importerede køretøjer, der er en nødvendig forudsætning for, at køretøjet kan køre på offentlig vej, kan finde sted som en typegodkendelse eller skal finde sted i henhold til den ordning, der kaldes »særskilt«. Det følger heraf, at de ovennævnte regler i den franske færdselslov ikke i sig selv vil kunne hindre direkte indførsel foretaget af importører, der repræsenterer andre japanske producenter end dem, der har befuldmægtigede repræsentanter godkendt af det franske Industriministerium. Dette er netop tilfældet for de producenter, for hvilke de klagende virksomheder er importører for Frankrig. Herefter kunne, som sagsøgerne har hævdet, hverken kvotabegrænsningen af importen af køretøjer af japansk oprindelse eller godkendelsesproceduren fastsat af de franske myndigheder — som overhovedet ikke er omfattet af denne sag — i sig selv være til hinder for, at de sagsøgende virksomheder under overholdelse af konkurrencereglerne fik adgang til som deres konkurrenter, der forhandler godkendte mærker, at deltage i salget af den mængde biler, der kunne importeres til fransk område inden for rammerne af kvotabegrænsningen.

70 I øvrigt, og i modsætning til hvad der fremgår af den anden del af begrundelsen for Kommissionens beslutning, har sagsøgerne aldrig anmodet om at måtte deltage i den konkurrencebegrænsende aftale, som de har anfægtet.

71 Endelig bemærkes i overensstemmelse med fast retspraksis, at den omstændighed, at de godkendte importørers konkurrencebegrænsende adfærd, forudsat den bevises, blev fremmet eller opmuntret de franske myndigheder, ikke i sig selv har nogen betydning for anvendelsen af traktatens artikel 85 (Domstolens dom af 10.1.1985, sag 229/83, Leclerc m.fl., Sml. s. 1, og af 29.1.1985, sag 231/83, Cullet, Sml. s. 305).

72 Det følger heraf, at Kommissionens påbud om at ophøre med den påståede konkurrenceskadelige praksis, hvis den bevises, således kunne ændre de klagende

virksomheders mulighed for adgang til det franske bilmarked uafhængigt af spørgsmålet om deres godkendelse af de franske myndigheder.

73 Det er følgelig med urette, at det i den anfægtede beslutning antages, at der ikke er nogen forbindelse mellem klagernes interesser og anvendelsen af artikel 85, stk. 1, på en praksis, der har til formål eller til følge at begrænse adgangen til bilmarkedet for køretøjer af japanske mærker til fem bestemte mærker. Den anfægtede beslutning er således i det anførte omfang behæftet med en retlig mangel.

74 Det følger af det anførte dels, at Kommissionens første begrundelse for ved den anfægtede beslutning at afvise de tre klager, som sagsøgerne havde indbragt for denne, vedrørende overtrædelse af traktatens artikel 85, hviler på en urigtig faktisk og retlig vildfarelse med hensyn til de forhold, som sagsøgerne havde forelagt den til bedømmelse, og dels, at den anden begrundelse, som Kommissionen anførte for afvisningen, i sig selv er behæftet med en retlig mangel. Følgelig skal den anfægtede beslutning annulleres i det omfang, den vedrører traktatens artikel 85, uden at det er nødvendigt for Retten at undersøge de øvrige anbringender, som sagsøgerne har fremført.

Sagens omkostninger

75 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da sagsøgerne ikke har nedlagt påstand i så henseende, skal de bære de deres egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Anden Afdeling)

1) Kommissionens beslutning af 5. december 1991 annulleres, for så vidt den vedrører traktatens artikel 85.

2) Hver part bærer sine omkostninger.

Cruz Vilaça Barrington

Biancarelli Saggio Kalogeropoulos

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 29. juni 1993.

H. Jung J.L. Cruz Vilaça

Justitssekretær Præsident